

## Seznam excerpovaných časopisů

### 1. období: 1906 - 1945:

-----

Brázda. Roč.1-10. 1920-29  
Časopis čsl. knihovníků. Roč.1-21. 1922-42  
Časopis pro občanskou nauku a výchovu. Roč.1-1924-  
Česká osvěta. Roč. 19-34. 1922/23-1937/38  
Hovory o knihách. Roč.1-3. 1937-39  
Knihy a čtenáři. Roč.1-5. 1941-45  
Komenský. Roč.10-46. 1882-1918  
Naše kniha. Roč.5-10. 1924-28  
Pedagogické rozhledy. Roč.10-30. 1897-1920  
Sociální problémy. (Roč. 6 pod názvem Sociologie sociální problémy). Roč.1-1931-  
Sociologická revue. Roč.1-11. 1930-40  
Teorie i praxe. Roč.1-5. 1936/37-1940/41  
Věcné nauky. Roč.1-12. 1926/27-1937/38

### 2. období: 1945 - 1946:

-----

Česká osvěta. Roč.39-41. 1946-48  
Čtenář. Roč.1-17. 1949-55  
Dokumentace a desetinné třídění. Roč.1-2. 1951  
Kniha. Roč.1. 1951  
Knihovna. /Časopis./ Roč.1-8. 1946-1955  
Knihovna. Vědecko-teoretický sborník. Sv.1-5.  
Knihovník. Roč.1-10. 1956-65  
Knihy a čtenáři. Roč.6-8. 1946-48  
Lidová knihovna. Roč.7-10. 1945-48  
Metodický zpravodaj. Roč.1-6. 1948-63  
Sociologický časopis. Roč.1. 1965  
Štěpnice. Roč.1-5. 1946/47, 1948/49-1951/52  
Veřejné mínění. Roč.1-2. 1946/47, 1948.  
Za čtenářem. Roč.1-2. 1954-55

Pokud poslední uvedené ročníky neuzavírají období (tj. ročníky 1945 a 1965), jsou to vždy poslední ročníky, jimiž časopis zaniknul, s výjimkou České osvěty, jejíž ročníky 35-38 se autorům nepodařilo získat a Metodický zpravodaj roč.7-8.

V excerpovaných časopisech byly desítky odkazů na výsledky průzkumů, publikované v jiných časopisech, které nejsou v předchozím seznamu uvedeny, protože byl prohlédnut vždy jen citovaný ročník, maximálně jeden předcházející a jeden následující. - Významným pramenem byla pro autory též odborná knihovnická bibliografie, která ovšem naneštěstí zdaleka časově nepokrývá sledované období.

Zpracované rešerše byly po úvaze uspořádány do šesti částí. První období - do r.1918 - je poznamenáno roztržitostí i nahodilostí průzkumů i několikaletými odstupy mezi jednotlivými průzkumy; to bylo podmíněno počáteční fází této práce u nás. Následující období - 1918 - 1938 - bylo příznivě ovlivněno rozmachem lidového knihovnictví, který byl umožněn vydáním zákona o veřejných knihovnách obecních (1919): knihovníci spolu s učiteli patří k nejčastějším původcům studií a statí i několika knižních publikací o četbě a čtenářských zájmech, opírajících se o průzkum. Období 1939-1945 vyvolává zákazem různých autorů a knih, ochromením práce veřejných knihoven a celkovou kulturně politickou atmosférou určitý posun ve čtenářských zájmech. Ve čtvrtém období, v letech 1945-1950, se navazuje na předválečné tradice a usiluje se o seznámení se zahraniční empirickou sociologií; jako novum se objevuje výzkum veřejného mínění. Období 1951-1956 se vyznačuje odklonem od empirického zkoumání a pokud se vzácně setkáváme s výzkumem četby a čtenářských zájmů, je zřetelně poznamenán dogmatismem a voluntarismem. Konečně poslední období od r.1957 do r.1965 postupně vyrovnává disproporce předchozího období, směřuje postupně k poznání zahraničních metod a technik a snaží se tak dohonit čtvrtstoleté opoždění; je to materiálově nejbohatší období poválečného vývoje.

Rešerše, které jsou východiskem ke zpracování souhrnné studijní zprávy k dílčímu úkolu A "Studium", byly zpracovány se záměrem, aby odborným zájemcům usnadnily práci a ušetřily je pracného a ne vždy efektivního individuálního bibliografického průzkumu, při němž se jednotlivci často znovu a znovu na sobě nezávisle přesvědčují, že ke sledované tematice neexistuje v domácí literatuře pramen, z něhož by mohli - metodicky nebo materiálově - čerpat. Proto je u každé rešerše obsaženo hodnocení a proto se rešerše zmiňují o možnostech využití, a to jak pokud jde o zjištěné výsledky, tak pokud jde o metody a techniky. Zpracovatelé usilovali o to, aby byly jasně diferenciovány výzkumy, které mají nebo mohou mít trvalejší platnost (stupněm empirického poznání nebo metodicky), články a studie, jež mohou být pozoruhodné pro historika, a konečně ta část produkce o čtenářských zájmech, která postrádá jakoukoli cenu a jež byla zaznamenána (pouze s anotacemi, nikoliv rešerší podle pevné osnovy) více méně pouze v zájmu úplnosti, která je ctí žádostí každé bibliografické činnosti; úroveň prací poslední skupiny je v anotacích pochopitelně příslušným způsobem zhodnocena.

Každá bibliograficko-informační práce má své nedostatky a především má své mezery. Autoři rešerší nemohou zdaleka zaručit, že nebudou objeveny další, třeba i významné práce, zejména před rokem 1953, kdy u nás neexistovala analytická časopisecká bibliografie a kdy většinou nemáme ani soupis časopisů, které tehdy vycházely. Autoři však nesou plnou zodpovědnost za úplnost informací, pokud jde o periodika, uvedená v seznamu excerpovaných časopisů.

Přestože lze předpokládat, že rešerše nejsou úplné, rozhodně zachycují velmi podstatnou část literatury o výzkumu četby a čtenářských zájmech, jež kvantitativně a zejména kvalitativně ani v budoucnu příliš obohacena být nemůže. Proto je možné závěrem vyslovit přesvědčení, že tento výsledek bibliograficko-informačního úsilí bude úspěšně využit jako východisko další badatelské práce v této oblasti.